

**Ахалагша бүлгэмдэ үнгэргэгдэхэ эмхидхэгдэһэн болбосоролой
ажаябуулгын конспект
«Хорхой шумуулай оршом соо»**

Образовательная область: «Речевое развитие»

Интеграция образовательных областей: «Познавательное», «Социально-коммуникативное», «Художественно - эстетическое развитие», «Физическое развитие»

Цель: закрепить и систематизировать знания детей по теме «Насекомые» на бурятском языке; поддерживать инициативу и самостоятельность детей.

Задачи:

а) *обучающие задачи:* обобщить полученные знания детей по теме «Хорхой шумуул» («Насекомые»); совершенствовать речевые навыки: умение составлять предложения с опорой на мнемотаблицу (картинку), умение вести диалог, отвечая на вопросы полным предложением, задавать вопросы;

б) *развивающие задачи:* развивать познавательный интерес к окружающей живой среде; развивать связную речь; память, внимание; развивать у детей навыки общения и взаимодействия друг с другом в ходе совместной деятельности; развивать физическую активность

в) *воспитательные задачи:* воспитывать умение слушать; воспитывать бережное отношение к окружающей природе, к насекомым.

Предварительная работа: рассматривание иллюстраций о весне, насекомых, беседы, наблюдение за сезонными изменениями в природе, за насекомыми.

Материалы и оборудование: ноутбук, проектор, планшет, телефон, презентация Power Point, фонарики для игры, записи голоса Лунтика; QR-коды, мнемотаблицы.

Эмхидхэгдэһэн болбосоролой ажаябуулгын ябаса:

Эмхидхэлэй үйлэ

Шала, хана, сэсэгүүд дээгүүр хорхой шумуулай зурагууд, муляжууд.

Үхибүүд хибэс дээрэ һууна

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, сонхоор харагты даа. Мүнөөдэр газаамнай ямар байнаб?

Үхибүүдэй харюунууд

Хүмүүжүүлэгшэ: Одоолшые дулаахан, нарадай үдэр даа. Алтан нараа угтахамнай гү? Бодоод, дуулая.

«Жаргал» сэсэрлигэй гимн үхибүүд дуулана

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, мультфильм харахамнай гү?

Сюрпризна саг: «Лунтик ба тэрэнэй нүхэд» м/ф (Хэһэг)

https://drive.google.com/file/d/19Yn_QHKmdmCEzkcpFqnXHPctKX1MZ4jf/view?usp=sharing

(Мультфильм хэдэн хубинуудһаа бүридэнэ, конспектэдэ тааруулан, зогсолто ба үргэлжэлэл табиха хэрэгтэй)

(М/ф гаража байтараа болино, саашаа үргэлжэлнэгүй)

Хүмүүжүүлэгшэ: Юундэ гаранагүйб энэмнай, яагаа һонин юм?!

Галхинай абяан дуулдана

Хүмүүжүүлэгшэ: Үү, энэмнай юун болоноб? Ямар хүйтэн болошобоб. Юундэ?

Үхибүүд: Галхин үлээнэ.

Мультфильм үргэлжэлнэ, Лунтик үхибүүдтэ хандана

Лунтик: Үхибүүд, минии байдаг газарта ехэ галхин болоо. Минии нүхэд булта хоргодошоо. Би тэдэнэ олоногүйб. Намда туһалыт даа. Хаана гээшэб нүхэдни?

Мультфильм зогсолтодо табиха

Хүмүүжүүлэгшэ: Юун гэжэ мультфильм хаража байгаабибди? («Лунтик ба тэрэнэй нүхэд»). Юун болооб? Яагааб Лунтик? Юундэ уйдааб? Үхибүүд, таанад мэдэнэ гүт, хаанаб нүхэдын? Ямар нүхэдтэйб? Лунтикта туһалхамнай гү?

Үхибүүд: Тиие, тиие.

Хүмүүжүүлэгшэ: Хаагуур бэдэрхэмнай гээшэб? Хаана байхадаа болохоб? Юун гэжэ һананат?

Үхибүүдэй харюунууд

Гол үйлэ.

Хүмүүжүүлэгшэ: Бодогты даа. Харагты, намда шэдитэ модохон байна. Шэдитэ модохон маанадые шэдитэ газар руу эльгээхэ.

Шэдитэ хүгжэм зэдэлнэ, тэрэнэй абяан доро үгэнүүд хэлэгдэнэ

1-2-3 – Нюдэнүүдээ хаагты!

1-2-3 - Эрбелдэгты!

1-2-3 – Шэдитэ газар руу ошогты!

1-2-3 – Нюдэнүүдээ тайлагты!

Үхибүүдэй нюдэнүүдээ хаагаад байха зуура, шала дээрэ сэсэгүүд тараагдана

Хүмүүжүүлэгшэ: Харыт, ямар гоё талмай гээшэб! Ямар гоё сэсэгүүд бэ! Ямар гоё хангал бэ! Үнэдэхэмнай гү?

Сэсэгүүдые үнэдэнэ.

Хүмүүжүүлэгшэ: Харагты даа, энэ юун бэ? (Үхибүүдэй харюунууд). Энэ абаахайн шүлһэн. Эндэ юуншьёб байна. Яажа хараха гээшэбибди? Фонаригууд хэрэгтэй болохо. Сэсэг доро фонаригаа табяад, сэсэгээ гэрэлтүүлхэбди.

Фонаригуудаар зурагуудые дороһоонь гэрэлтүүлнэ, хорхой шумуулай дүрэ зурагууд харагдана.

Хүмүүжүүлэгшэ: Хэндэ юун бэ? Бэе бэеһээ һурагты: Намда зүгы, шамда юун бэ? Булта эдэмнай юун гэжэ нэрэтэйб? Хорхой шумуул. Бултыень нэрлэе дахин: зүгы, таршаа, эрбээхэй, шоргоолзон, аляһан, тэрмээлжэн.

Хүмүүжүүлэгшэ: Энэ юун гээшэб үшөө? Записка. Уншаһуу.

Сайн байна! Бидэ Лунтигэй нүхэдбди. Маанадые муухай абаахай барижархёо. Тэрэнэй даабаринуудые дүүргээ һаамнай, гэрһээ гаргаха. Туһалыт.

Хүмүүжүүлэгшэ: Хэн бэшээб энэ записка? Юун болооб? Үхибүүд, яажа туһалхабибди? Даабаринуудые дүүргэхэбди. Түрүүшын даабари бэдэрэе.

Даабари бэдэрнэ. Конверт дээрэ 1 тоо олоно.

«Юун үлүүб?» гэжэ наада наадагты

Наадан «Юун үлүүб?»

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, дүхэриг болоод байгты. Би элдэб үгэнүүдые хэлэхэб. Хорхой шумуул бэшэ байгаа хаань, дээшээ дэбхэрхэт. Туршаад үзэе. Бэе бээе дахаад ябая. Шагнагты:

Аляаһан, шоргоолзон, борбилоо, зүгы. Борбилоо гэжэ үгэ үлүү. Дэбхэрнэбди.

Зай, наадая.

Тэрмээлжэн, сохо, эрбээхэй, гахай.

Боргооһон, шоно, таршаа, эрбээхэй.

Шоргоолзон, бүүза, зүгы, аляаһан.

Таршаа, тэрмээлжэн, нэгэн, боргооһон.

Хүмүүжүүлэгшэ: Бэрхэнүүд! Зай, һуугты даа.

Таанад юун шэнги дэбхэрээбта? Зүб, таршаа шэнги. Таршаа гээшэ юун бэ? Хорхой шумуул. Таршаа тухай мэдүүлэлнүүдые зохёохомнай гү? Хэн таршаа тухай хөөрэхэб?

Самбарта таршаагай зураг – мнемотаблица торгоогдоно.

Хүмүүжүүлэгшэ: Бэрхэ даа. Харыт, бидэ Лунтигэй нэгэ нүхэрыень гаргабабди. Хэдыдэхи нүхэр бэ? Нэгэдэхи. Хэн гэжэ нэрэтэйб? Таршаа Кузя гэжэ нэрэтэй.

Презентаци. СЛАЙД 1

<https://docs.google.com/presentation/d/1V7LcftWqUZ8Fdn1m29mcBHT65zRhuQTA/edit?usp=sharing&ouid=114371898187760466594&rtpof=true&sd=true>

Хүмүүжүүлэгшэ: Саашаа даабари бэдэрхэмнай гү?

Үхибүүд: Бэдэрэе.

Даабари бэдэрнэ. Конверт дээрэ 2 тоо олоно.

СЛАЙД 2

Хүмүүжүүлэгшэ: Энэ юун бэ? Зүгы амитан гү? Зүгы шубуун гү?

Үхибүүд: Энэ зүгы. Зүгы амитан бэшэ. Зүгы шубуун бэшэ. Зүгы хорхой шумуул.

Хүмүүжүүлэгшэ: Зүгы ямар үнгэтэй бэ? Зүгы яадаг бэ? Мүлхидэг гү, дэбхэрдэг гү, али нийдэдэг гү? Зүгы юугээрээ тухатайб? Зүгы барижа болохо гү? Зүгын гэртэ дүтэлөө хаа, яахаб? Болгоомжотой байгты.

Мүнөө, үхибүүд, энэ зүгы лабиринт сооһоо гаргагты.

(Лабиринтнууд үхибүүдтэ тараагдана. Нэгэ үхибүүн самбарта даабари дүүргэнэ)

Наадан «Лабиринт»

СЛАЙД 3

Зүгы лабиринт сооһоо гаргана.

Хүмүүжүүлэгшэ: Зүгы тухай мэдүүлэлнүүдые зохёохомнай гү? Хэн туршахаб?

Мнемотаблицаар хүдэлмэри

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, таанад даабари дүүргэбэт, Лунтигэй нүхэрыень олобот! Юун бэ энэ? Энэ Зүгыхэн.

Зүгыхэнэй зураг Power Point презентаци дээрэ харуулагдана

СЛАЙД 4

Хүмүүжүүлэгшэ: Зүгыхэн юу хэнэб, харая.

Тархияа хүдэлгэнгүй харагты.

Нюдэнэй дасхал

СЛАЙД 5

Хүмүүжүүлэгшэ: Саашаа бэдэрхэмнай гү?

Үхибүүд: Бэдэрэе.

Даабари бэдэрнэ. Конверт дээрэ 3 тоо олоно.

Наадан «Таабари таагты»

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, таабари таагты.

Элдэб гоё үнгэтэй

Шубуун бэишэ аад, далинуудтай:

Сэсэг дээгүүр ниидэдэг,

Нектар суглууладаг.

Үхибүүд: Эрбээхэй. Эрбээхэймнай юун бэ? Хорхой шумуул. Эрбээхэй тухай ямар жороо үгэ мэдэхэбта?

Мнемотаблицаар хүдэлмэри

Үхибүүд: Эрбээхэй, эрбээхэй,

Эрбэлзээ, эрбэлзээ,

Эрбээхэй эрбэлзээ

Элһэн дээрэ хэбтээ.

Хүмүүжүүлэгшэ: Хэн эрбээхэй тухай мэдүүлэлнүүдые зохохоб?

Мнемотаблицаар хүдэлмэри

Хүмүүжүүлэгшэ: Эрбээхэй таршааһаа юугээрээ илгаатайб?

Үхибүүд: Эрбээхэй ниидэдэг, таршаа дэбхэрдэг.

Хүмүүжүүлэгшэ: Эрбээхэйнүүд болоод, ниидэе. Бэрхэнүүд, бидэ ямар шумуул олообибди? (Эрбээхэй). Лунтикта бии гү иимэ нүхэд?

Эрбээхэйнүүдэй зураг харуулагдана

СЛАЙД 6

Хүмүүжүүлэгшэ: Саашаа бэдэрхэмнай гү?

Үхибүүд: Бэдэрэе.

Даабари бэдэрнэ. Конверт дээрэ 4 тоо олоно.

QR-кодоор наадан («Хорхой шумуул»)

Хүмүүжүүлэгшэ: Саашаа даабари дүүргэе. Үхибүүд, мүнөө таанад хоёр-гурбан бүлгэм бологты.

Үхибүүд бүлгэмүүд болоно. QR-кодууд тараагдана

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, энэ кьюар код сканировалаад, наадая. Планшет, али телефон дээрэ сканер ологты. Тэрэнээ дарагты. Код сканировалагты. Наадагты.

Хүмүүжүүлэгшэ: Бэрхэнүүд! Саашаа бэдэрхэмнай гү?

Үхибүүд: Бэдэрэе.

Даабари бэдэрнэ. Конверт дээрэ 5 тоо олоно.

«Улаан сохонууды сэсэгүүд дээгүүр һуулгагты»

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, газаамнай дулаан болоо. Олон хорхой шумуул бии болоо гэжэ мэдэнэбди. Харыт, эдэ юун бэ?

Үхибүүд: Улаан сохонууд.

Хүмүүжүүлэгшэ: Үхибүүд, эдэ улаан сохонууды сэсэг дээрэ һуулгаха хэрэгтэй. Хэды улаан сохо байнаб, тэды тоотой сэсэг дээрэ сохонууды табигты. Хэндэ хэды сохонууд дайралдааб? Тоологты. Табигты сэсэгүүд дээрэ.

Бэрхэнүүд, үхибүүд! Бидэ улаан сохо нүхэр басаганда тууһалбабди. Хэн гэжэ нэрэтэйб? Харагты.

Мила улаан сохын зураг харуулагдана

СЛАЙД 7

Хүмүүжүүлэгшэ: Үшөө ямар хорхой шумуул тухай хөөрэлдөөгүйбибди? Юуе мартаабибди? Хэн хөөрэхэб?

Мнемотаблициануудаар хүдэлмэри (Шоргоолзон, алаяһан, тэрмээлжэн)

Түгэсхэлэй үйлэ. Рефлекси.

Хүмүүжүүлэгшэ: Бидэ даабаринууды бултыень дүүргээбди! Үхибүүд, юун болооб мүнөөдэр? Юундэ Лунтик уйдааб? Хаана бидэ нүхэдыень олообибди?

Үхибүүд: Нүхэдыень талмай дээрэ олообди.

Хүмүүжүүлэгшэ: Тэдэ нүхэдынь яагааб? Ямар нүхэдыень олообибди?

Үхибүүд: Тэдэниие абаахай баряа. Бидэ зүгы, таршаа, эрбээхэй олообди.

Хүмүүжүүлэгшэ: Хорхой шумуул ямар бэ?

Үхибүүд: Хорхой шумуул 6 хүлтэй, 3 хубиһаа бүридэдэг: тархи, сээжэ, гэдэһэн.

Хүмүүжүүлэгшэ: Хорхой шумуул барижа болохо гү? Юундэ?

Юун мүлхидэг бэ? Юун дэбхэрдэг бэ? Юун ниридэдэг бэ?

Ямар даабари эгээл гоё байгааб?

Бидэ Лунтигэй нүхэдтэ туһалаабди. Абаахай табяа гээшэ гү, харая.

(Презентаци ба мультфильм харана)

Лунтик: Баярлаа! Һайн даа!